

کتابخانه بیمارستان فاطمی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

مراقبت از بخیه

تایید کننده: سیمین ممدری

سوپروایزر آموزش سلامت

تابستان ۱۴۰۲

زخم

از هم گسیختگی بافت طبیعی پوست که ممکن است در اثر ضربه، برخورد با جسم سنگین و یا جسم تیز و برنده ایجاد شود، زخم نامیده می‌شود که معمولاً با خونریزی همراه است. البته اندام انتهایی مانند انگشتان دست، پا و همچنین پوست سر به دلیل عروق فراوان، در صورت ایجاد زخم، دچار خونریزی زیاد می‌شوند که ممکن است باعث نگرانی فرد شود.

مراحل اولیه مراقبت از تمام زخم‌ها به شرح زیر است:

قبل از مراجعه به مرکز درمانی

پس از حفظ خونسردی با یک پارچه تمیز (ترجیحاً گاز استریل) روی زخم را نگه دارید تا خونریزی کنترل شود و در صورت امکان اطراف زخم را بشویید.

پس از مراجعه به بیمارستان

پزشک طبق صلاح دید، بسته به نوع زخم، چگونگی و زمان ایجاد زخم، توصیه به شستشو و پانسمان و یا بخیه و سپس پانسمان می‌کند. در زخم‌هایی که آلودگی بالایی دارند، مثل گاز گرفتگی و یا زخم‌هایی که زمان طولانی (بیشتر از ۱۲ ساعت) از آنها می‌گذرد، بسته به محل و نوع زخم ممکن است پزشک تصمیم بگیرد بخیه زدن را به تأخیر بیندازد و پس از شستشو و پانسمان توصیه به مراجعه مجدد جهت سایر اقدامات درمانی نماید.

در برخی موارد ممکن است نیاز به واکسیناسیون کزاز داشته باشید که طبق دستور پزشک حتماً تزریق خواهد شد.

مراقبت در منزل

- ✓ ممکن است پزشک به دلیل عمق زخم یا آلودگی زخم و احتمال خطر برای ایجاد عفونت توصیه به مراجعه ۲۴ ساعت بعد کند که از بیماران گرمی تقاضا می‌شود در زمان مقرر نزد پزشک معالج حضور یابد.
- ✓ مصرف آنتی‌بیوتیک در صورت تجویز پزشک در زمان مقرر و تا پایان دوره‌ی درمان توصیه شده الزامی می‌باشد.
- ✓ در هنگام درد می‌توان با تجویز پزشک مسکن استفاده نمود.
- ✓ از دستکاری زخم خودداری نمایید.
- ✓ محل بخیه شده بهتر است جهت کاهش درد و تورم در سطح بالاتر از قلب قرار گیرد.
- ✓ در هنگام استراحت و خواب، عضو بخیه شده را می‌توان با بالش بالا نگه داشت.
- ✓ محل بخیه شده را جهت کاهش به‌جا ماندن جای زخم در مقابل آفتاب قرار ندهید.
- ✓ پانسمان روزانه به‌شیوه کاملاً استریل انجام گردد.
- ✓ از مرطوب کردن پانسمان محل زخم اجتناب کنید.

مرطوب نگه داشتن زخم باعث باز شدن بخیه و عفونت موضع می‌شود. محل بخیه‌ها را روزانه با استفاده از محلول نرمال سالین (سرم شستشو)، ضدعفونی و بعد از خشک کردن مجدد پانسمان نمایید. قبل از پانسمان مجدد بخیه، اجازه دهید زخم هوا بخورد تا خشک شود و یا با دستمالی تمیز به آرامی (به روش گذاشتن و برداشتن گاز) آن را خشک کنید. زمان کشیدن بخیه، بسته به نوع زخم، عمق زخم، محل زخم، تمیزی یا آلودگی زخم، سن و وضعیت سلامتی بیمار متفاوت است.

موضع	مدت زمان لازم برای کشیدن بخیه
صورت	۳-۵ روز
دست و پا	۷-۲۱ روز
قفسه سینه، پشت شکم	۷-۱۰ روز

جدول زمان کشیدن بخیه، صرفاً جهت اطلاع از مدت زمان احتمالی ترمیم زخم می‌باشد و زمان دقیق کشیدن بخیه توسط پزشک معالج و بعد از رویت زخم می‌باشد.

از دستکاری بخیه‌ها جهت جلوگیری از آسیب‌های بیش‌تر جداً خودداری نمایید.

بخیه روی مفاصل باید ۱۴ روز در محل بماند. با این حال زمان دقیق برای کشیدن بخیه نهایتاً توسط پزشک تعیین می‌گردد.

ممکن است پزشک در روز پیشنهاد شده برای کشیدن بخیه، پس از معاینه، توصیه به نگه داشتن بخیه و مراجعه مجدد جهت کشیدن آن نماید.

تغذیه

هرگونه کمبود در تغذیه، ترمیم زخم را به تأخیر می‌اندازد. برای تسریع بهبود زخم از تمام مواد غذایی استفاده کنید. می‌توانید از گوشت تازه، تخم‌مرغ، لبنیات، شیر و ماست، میوه و سبزیجات تازه و مغز گردو استفاده نمایید.

هشدار

محل بخیه در حالت عادی کمی قرمز می‌شود و ورم می‌کند. کمی هم سوزش و خارش دارد.

چند روز اول بعد از جراحی، کمی ترشح در محل بخیه دیده می‌شود که جای نگرانی ندارد. ولی اگر بعد از چند روز، میزان ترشحات کم نشد و یا رنگ آن قرمز روشن به همراه خون بود و یا چرکی شد، حتماً به پزشک خود مراجعه کنید.

محل بخیه زده شده را روزانه بررسی کنید تا عفونت نکرده باشد. در صورت درد غیرقابل کنترل و تورم و قرمزی در اطراف بخیه و خروج ترشح چرکی از زخم حتماً پزشک را مطلع نمایید.

تب بالا نیز یکی از علامت‌های مهم و هشداردهنده در بروز عفونت در محل بخیه می‌باشد.

باز شدن زخم: این حالت معمولاً به دنبال عفونت و یا حرکت ناگهانی در محل زخم (وقتی بخیه روی مفاصل متحرک مثل مفصل انگشتان دست و یا زانو باشد) ایجاد می‌شود و توصیه به مراجعه سریع به بیمارستان می‌گردد.